DE EERSTE IN SURINAME BENOEMDE LANDMETERS.

DOOR

FRED. OUDSCHANS DENTZ.

In het tijdschrift van het koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig genootschap¹⁾ publiceerde de heer F. E. baron Mulert uit de in het Rijks archief van Zeeland aangetroffen gegevens, zijn artikel : „De eerste uit Nederland naar Suriname gezonden landmeters (1667)“.

Uit deze belangwekkende studie weten wij dat hier bedoelde eerste uit Nederland gezonden landmeters waren Pieter de Beaumont, die het land zijner bestemming nimmer bereikte daar hij in handen der Engelschen viel en Willem Mogge, wiens instructie van 12 Augustus 1667 tevens in bedoeld artikel is opgenomen, met de vermoedelijk door dezen vervaardigde „Caerte ofte vertoeninge van de Rivieren van Suriname en Commewine met verscheyde Creken uyt deselve spruytende als Para, Surinoo en Cotteca ende Ander meer gelyck die nu tegenwoordich bewoont werden Anno 1667“.

Was er in den aanvang niet veel behoefte aan landmeters daar ieder zonder meer een stuk land kon uitkiezen voor een plantage, Gouverneur van Aerssen van Sommelsdyck begon aan belanghebbenden op hun verzoek giftbrieven of waranden uit te reiken.

Volgens deze bleven gegadigden bevoegd zich een stuk land ter grootte van 1000 akkers uit te kiezen, mits daarvoor jaarlijks een stuiver, later 4 stuivers, ook wel 4 en 6 cent per akker betalende ; velen waren zelfs vrijgesteld van deze heffing.

Een der bepalingen in de giftbrieven was dat drie maanden na de uitreiking van den giftbrief het perceel door een landmeter moest uitgemeten worden op poene van intrekking der vergunning²⁾.

Daar deze bepaling de behoefte aan landmeters deed ontstaan oordeelde deze Gouverneur dat een bequaem en habiel land-

¹⁾ 2e Serie dl. XXX, 1913, afl. 1 en 2.

²⁾ Encyclopaedie van Ned. West-Indië. blz. 445.

meter diende te worden aangesteld, daar hij dit voor de cultuur hoog noodig achtte.

De eerste landmeter, dien hij benoemde, was **Cornelis Faber** (op 30 November 1683) waarover handelt het volgend placaat:

Allen dengenen die desen sullen sien ofte horen lesen saluut.
doen te weten.

Alsoo ons is geïnformeert de capaciteit en bequaemheyt van **Cornelis Faber** tot Landmeter en ondervonden hebbende dat in dese Colonie een bequaem ende habiel Landmeter behoort te worden aangesteld soo is 't dat wij den persoon van den voornde **Cornelis Faber** mitsdesen aenstellen ende admitteren tot Landmeter van de Colonie van Suriname revieren en districten van dien, belastende wel expresselyk allen en een jegelijck dien 't aengaen magh den gemelten **Faber** daer voor te houden te erkennen alsoo wij sulx tot de cultuere deser Colonie hoognoodigh geoordeelt hebben. Aldus gedaen in Zuriname den 30 November 1683 en was geteekend **C van Aerssen van Sommelsdyck** Sedert de blanc Seigns ; onderstont : door ordre van Zijne Exltie en was geteekent **Adriaen de Graeff Secris**.

In de geschiedkundige mededeelingen over de uitoefening van het landmeters beroep in Suriname, door **W. L. Loth**¹⁾ wordt vermeld dat hij van 1681—1699 de namen vond van **Cornelis Boogaert**, **Jan van Ruivers**, **Bouvet**, **Van Haar**, **E. A. C. Nunes Henriques**.

De eerste door van Sommelsdijck benoemde landmeter was hem blijkbaar dus niet bekend. De bij placaat van 4 Augustus 1690, door Gouverneur van Scharphuysen benoemde **Jacques Bove**t, was opgetwijfeld **Bouvet**.

¹⁾ Lezing op 29 Juli 1905 voor de Landmeters vereeniging in Suriname, gedrukt bij **H. B. Heijde**.